

Основно училище "Св. Пансий Хилендарски"
8730 с.Бояново, общ.Елхово, обл. Ямбол, ул."Ив.Вазов"№3, тел:4723/333
Email: info-2831531@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ:.....
/ЗЛАТКА АНГЕЛОВА/
Директор на ОУ „Св. П. Хилендарски“
с. Бояново

ПРОГРАМА
ЗА
ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО
НАПУСКАНЕ
НА УЧИЛИЩЕ
УЧЕБНА 2023/2024г.

Програмата за превенция на ранното напускане на училище е създадена на основание чл.263, ал.1, т.8 от Закона за предучилищното и училищното образование. Приета на заседание на Педагогическия съвет (Протокол № 10/07.09.2023 г.) и е утвърден със Заповед № 155/07.09.2023 г. на директора на училището.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата конкретизира ключовите мерки в политиките за превенция, интервенция и компенсиране на отпадането и на преждевременното напускане на училище на Стратегията за намаляване дела на преждеременно напусналите образователната система (2013–2020), приета от Министерския съвет с Протокол № 44 от 30.10.2013 г. Преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България. Необходими са широкообхватни мерки, насочени към осигуряване на: успешен преход между различните степени на образование, гъвкави и успешни възможности за преждеременно напусналите да продължат обучението си в системата на училищното образование с цел придобиване на ключови компетентности, разнообразни форми на обучение, признаване и валидиране на резултати от неформално обучение, добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление – национално, регионално, местно и училищно.

Програмата се основава на определените в Стратегията водещи принципи за законосъобразност, кохерентност, партньорство, прозрачност и популяризиране на мерките и резултатите, приемственост, устойчивост на резултатите, съвременност, отчетност, мониторинг и контрол, иновативност.

Рискове:

Преждевременното напускане на училище води още до нарастване на рискове от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения. Здравният статус и достъпност до ресурси и услуги, които могат да осигурят по-добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование. Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на училище върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната в средносрочен и дългосрочен план, поради което данните за дела на преждеременно напусналите образователната система в България не трябва да успокояват, а да насърчават изпълнението на всеобхватна и интегрирана политика за превенция на явлениято, както и за неговото преодоляване там, където съществува.

1. Мерки, свързани с превенцията на риска от отпадане от училище.
2. Обмен на добри и работещи практики между заинтересованите страни в едно със засилена информационна дейност за популяризиране ползите от образование.
3. Усъвършенстване на системата за събиране на постоянна и надеждна информация за движението на децата и учениците.

Анализ на състоянието в ОУ „Св. Паисий Хилендарски“ – с. Бояново:

В ОУ „Св. Паисий Хилендарски“ – с. Бояново се обучават 36 ученици от I до VII клас в дневна форма на обучение. Тук учат ученици от две населени места: с. Бояново и с. Жребино, произхождащи от различна етническа, социална и религиозна среда. Това води до засилване на имуществените различия, езиковите, поведенческите и битовите практики. Обхванати са всички деца, поддържащи на задължително обучение. За учениците е въведено също и целодневно обучение с една смесена група за следобедни занимания. Това допринася за по-доброто обучение на децата и пълноценното им включване в училищния живот.

II. ПРИНЦИПИ НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО НА УЧЕНИЦИ

Училищната програма за превенция на отпадането на ученици се базира на основни принципи на включващото образование:

- Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование
- Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава
- В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус
- Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в училище. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователния процес.

III. ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА РИСКОВИТЕ ФАКТОРИ ЗА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСКАНЕ НА УЧЕНИЦИ ОТ УЧИЛИЩЕ:

- Недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите, негативно отношение към образованието на родителите и/или детето
- Липса на ефективни санкции за родителите.
- Нисък жизнен стандарт на част от населението в резултат на продължителна безработица.
- Проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от училище.
- Липса на достатъчно финансови възможности в училище за подкрепа на застрашени от отпадане ученици по социални причини.

- Липса на подкрепяща среда, която да замени липсата на грижа от страна на родителите.
- Миграционни процеси, честа смяна на местопребиваването.
- Негативно влияние на средата - на улицата/приятелския кръг.
- Липсата на мотивация сред семейства от ромския етнос за продължаване на образованието в гимназиален етап

IV. АНАЛИЗ НА ПРИЧИНИТЕ, ВОДЕЩИ ДО ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ:

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

1. Икономически причини
2. Социални причини
3. Образователни причини
4. Етнокултурни причини
5. Институционални причини
6. Причини, свързани със здравния статус.

Социално-икономически причини:

- Лошото качество на живот на определени социални слоеве.
- Ниските доходи – невъзможност за покриване на разходите (учебници, тетрадки, дрехи, храна).
- Поради задължение да гледа по-малкия си брат/сестра.
- Използване на детето, непосещаващо училище като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа).

Образователни причини:

- Затруднения при усвояване на учебния материал.
- Слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него желание/нежелание да се посещава училище.
- Наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.

Етнокултурни причини:

- По-ранното встъпване в брак; страх на родителите поради опасност от открадване.
- По-ниска ценност на образованието.
- Психологически причини.
- Чувство за неуспех.
- Отчуждение от натрупания училищен опит, неувереност в себе си.
- Институционални причини.

Като такива могат да се класифицират недостатъчно координирания подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище; недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и интегриране на децата и учениците в образователната система. Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление – национално, регионално, местно и училищно. Основната част от отговорностите за прилагането на националната политика по отношение на задължителното образование е съсредоточена в Министерството на образованието и науката, което е естествен координационен център на междусекторните действия за намаляване на преждевременното напускане на училище.

Причини, свързани със здравния статус:

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчната подготовка на училищата за приобщаване на тези деца. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

V. ПРИЧИНИТЕ ЗА НЕИЗВИНЕНИТЕ ОТСЪСТВИЯ ПРЕЗ МИНАЛАТА И ПРЕЗ ПАСОЯЩАТА УЧЕБНА ГОДИНА И ЛИПСАТА НА МОТИВАЦИЯ ЗА УЧЕНЕ У УЧЕНИЦИТЕ:

През изминалата учебна година пямаме голям брой неизвинени отсъствия в училище. За направените отсъствия основните причини са:

- Заниженият родителски контрол към осигуряване на присъствие на учениците(децата) в училище.
- Продължително отсъствие от училище
- Проблемна семейна среда
- Трудна адаптация към изискванията в училище.

VI. ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА АЛТЕРНАТИВНИ ФОРМИ ЗА ОГРАМОТЯВАНЕ НА ЛИЦА, КОИТО НЕ СА ПОСТЪПВАЛИ В УЧИЛИЩЕ ИЛИ ОТПАДНАЛИ:

ОУ „Св. Паисий Хилендарски“, с. Бояново дава възможност на отпаднали от образователния процес да продължат образованието си в самостоятелна форма на обучение.

VII. ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА НОВИ ФОРМИ И МЕТОДИ ЗА РАБОТА С УЧЕНИЦИ, ЗАСТРАШЕНИ ОТ ПРЕЖДЕВРЕМЕННО ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ:

- Прилагане на нови подходи в работата с родителите – алтернативни родителски срещи, активно включване в общи дейности, родителите- партньори на училището;
- Работа на училищното настоятелство с родители на застрашени от отпадане деца
- Установяване на ефективен диалог училище - външни институции, имащи отношение по проблема
- Мотивиране на продължаване на образованието в следваща степен или за придобиване на професионална квалификация;
- Работа по развитието на класа като екип, преодоляване на обособяването по етническа паралелка на децата;
- Ангажиране на Ученическия съвет с дейности за превенция на преждевременното напускане на училище;
- Включване в извънкласни форми на ученици, застрашени от отпадане;
- Оптимизиране и обогатяване формите за организиран спорт, туризъм и отдих.

VIII. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

- Увеличаване разнообразието и ефективността на прилаганите от училището мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система чрез подкрепа и публично оповестяване на добри практики и политики.
- Усъвършенстване работата на педагогическия екип по разработване и изпълнение на програми, в резултат на което да намалее броят на децата и учениците в риск от отпадане.

С изпълнението на целите на програмата се очаква да бъдат постигнати следните резултати:

- приложен единен комплекс от политики, планове и мерки на училищно ниво, съответстващи на националните и основаващи се на системно наблюдение, анализ, оценка, редовна отчетност и прозрачност, от които да произтичат коригиращи действия, развиване на ресурси и насочване на въздействието съобразно установените потребности;
- подобрени резултати от обучението, измерени от НВО и регионални оценявания, и осигурена подходяща образователна подкрепа за развитието на всеки ученик, включително на ученици от уязвими етнически общности и на ученици със специални образователни потребности;
- задържане на нивото на отпаднали ученици от училището чрез редовното посещаване.

Постигането на определените цели и очакваните резултати ще бъде наблюдавано и измерено чрез количествените индикатори към всяка конкретна мярка.

IX. ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА, ПОЛИТИКИ И МЕРКИ В ОУ „СВ. ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“ – С. БОЯНОВО

Семейни и социални причини:

1. Възможно е нежелание от родителите детето да ходи на училище поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към останалите ученици; пониска самооценка.

Мерки: Силна мотивация чрез редица дейности за приобщаване на децата от ромски произход, децата със специални образователни потребности, както и изоставени от семейства, заминали в чужбина.

2. Трудова миграция на родителите. Напускане на единия или на двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата.

Мерки: Ежеседмични контакти, а при пужда и ежедневни с попечителите на изоставените деца, търсене на съдействие от отдел „Закрила на детето“ при необходимост и проява на противообществени прояви на тези деца – Детска педагогическа стая.

3. Липса на грижи от страна на изоставени деца за по-малките братя и сестри, както и за болни членове на семейството.

Мерки: Оказване на социална помощ – чрез дарения, грижа за изхранването на тези деца от фирмата – доставчик на закуски и обяд, както и получаване на социални стипендии.

4. Недостатъчна образованост на родителите и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето. Изразява се в неконтролиране на часовете за прибиране от училище, непознаване на контактите и приятелския кръг на детето, неспрочверяване на изученото през деня, както и подготовката на детето за следващия ден – домашни работи, изпълняване на други поставени от учителя задачи.

Мерки: Мотивиране и приобщаване на тези деца за посещаване на целодневната форма на организация в училище; търсене на непрекъснати разширени срещи на тези родители с ръководството – класни ръководители, педагогически съветник.

5. Чести конфликти между агресивни родители – побой, домашно насилие, развод, посегателство от страна на нови партньори на един от двамата родители.

Мерки: В най-честите случаи училището се превръща в единственото защитено място за детето и класният ръководител поема грижите за него в образователната институция.

6. Преждевременно напускане на училище поради ранни бракове и раждане.

Мерки: Осигуряване на непрекъснати форми за информираност на тийнейджърите за сексуалното им развитие, както и включването им в обучителни семинари и лекционни курсове, залагане в тематичните разпределения на актуални за

младежкото развитие теми; осигуряване на възможност за продължаването на прекъснатите училище в самостоятелна форма на обучение.

Други по-важни мерки и дейности, залегнали в комплексния план за достигане на стратегическите цели, свързани с превенцията от отпадане са:

- Управление на информацията за преждевременно напусналите училище.
- Изготвяне на база данни от класните ръководители, в чиито класове има ученици от рискови групи /съобразно различните причини от отпадане/.
- Координиране действията на класните ръководители с тези на педагогически съветник и училищното ръководство.
 - Класификация на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието, и превръщането му в педагогически консултант.
 - Провеждане на обучителен семинар на педагогическите специалисти за агресия и насилие в училище.
 - Провеждане на обучения за агресията и насилието, и начините за разрешаване на конфликти.
 - Реализиране на конкретни дейности за постигане целите на училищната програма.
 - Дейности за усвояването на българския книжовен език и повишаване на грамотността.
 - Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развитие на приобщаващото образование.
 - Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.
 - Създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти.
 - Насочване на детето и ученика към занимания, съобразени с неговите потребности.
 - Индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество).
 - Участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището.
 - Други дейности, определени с правилника за дейността на институцията.
 - Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на училище.
 - Поставяне на ученика в активна позиция по отношение на усвояването на нови знания и практическа приложимост на преподадения материал.
 - Превръщане на училището в приятно и желано място за учениците чрез използване на иновативни педагогически методи и форми за преподаване, преподаване и научаване на учебни знания и осигуряване на подходяща интерактивна среда в нови модели на класни стаи и места за извънучебни занимания.

- Извършване на ефективна диференцирана работа с ученици с намалена успеваемост.
- Изработване на индивидуален тематичен план и календарен график за преодоляване на изоставането.
- Провеждане на анкета с тези ученици за установяване на проблема – отговаря педагогическият съветник.
- Подготовка на учениците за продължаване на образованието – професионално ориентиране на учениците, завършващи основно и средно образование, съобразно техните интереси и възможности.
- Организиране на срещи между учениците от VII клас с експерти от регионалната служба по заетостта.
- Осигуряване на професионално консултиране и ориентиране чрез привличане на ЦПО.
- Привеждане дисциплината на учениците в съответствие с новите обществени реалности.
- Изграждане на съдържателен и многообразен учебно-възпитателен процес. Осъществяване оптимално ниво на вътрешна мотивация у учениците чрез целенасочена образователно-възпитателна работа, свързана с училищни и извънучилищни дейности.
- Извънкласни дейности за превенция на поведението при деца с риск от отпадане.
- Провеждане на дискусии с ученици по предложените от тях теми, засягащи актуален проблем.
- Възлагане на индивидуални задачи на ученици, за да се почувстват значими в собствените си очи и в очите на околните, за да се мотивират и успяват.
- Гражданско образование и работа с родителската общност „Училище за родители“
- Приобщаването на учениците към общочовешките ценности и подготовката им за пълноценен живот в съвременните обществено-икономически условия.
- Организиране на дарителска кампания.
- Утвърждаване на превантивна възпитателна работа в училище с акцент всеки свободен учител да отговаря за отстранените от час ученици.
- Здравно образование и възпитание – лекции, беседи, семинари свързани с обучението на учениците по: наркомания, алкохол, тютюнопушене. Сексуално образование и предпазване от СПИН.
- Продължаване на превантивната възпитателна работа на класните ръководители като дейностите се интегрират с цел оказване на помощ с общинския професионално-консултативен кабинет, с Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни /МКБППМН/.
- Поставянето на приоритет в работата на класните ръководители формирането на личностни умения у учениците за адекватно социално поведение в съвременните динамични обществено-икономически условия.

Активно участие на ученическият съвет в:

- ❖ Участие при планиране дейността на часа на класа.
- ❖ Лекции в час на класа „Деца помагат на деца“
- ❖ Създаване съвместно с класния ръководител условия за личностна изява на всеки ученик.
- ❖ Организиране на творчески и спортни дейности с общ интерес.
- ❖ Тясно сътрудничество между училището и семейството при превантивната работа с деца, застрашени от негативни влияния (хазарт, секти, наркомания, употреба на алкохол и тютюнопушене).

Спазване на координационния механизъм за деца в риск:

- Включване на местните власти и социалните партньори като равнопоставени участници в такъв координационен механизъм.
- Формиране на екипи за разработване на дейностите по превенция от отпадане и залагането им в комплексната планираща и отчетна документация.
- Провеждат се и редица други дейности, довели в годините до утвърждаването на училището като институция, която работи с грижа за всеки ученик.

Запознати:

Име и фамилия	Дата	Подпис
Теля Анджокова	07.09.2023 г.	/
Гергана Христова	07.09.2023	/
Маргарита Димитрова	07.09.2023г	/
Иван Илиев	07.09.23г.	/
Милко Христо	07.09.23г	/
Руска Метева	07.09.23	/